

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Árjegyzék a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

Választási epilógus.

Budapest, 1892. jan. 30

A nagy választási csata még ugyan tart, de az eredménye már nem kétes: a szabadelvű párt mint győző marad a harcztéren. Néhány előkelő tagja elesett ugyan a harcmezőn, de a pártok erőviszonya nem szenved észrevehető változást az országgyűlésben.

A kormány ép oly tekintélyes többséggel rendelkezik, mint előbb, és csapatainak a választási harczból való ezen sértetlen visszatértéből meríti az impulzust bátor alkotáshoz és határozott védelemhez. Azzal a jelszóval ment a harciba, hogy a nemzetnek ezuttal az obstrukciót desavonálnia s a kormány részére a meghatalmazást megadnia kell, hogy egyrészt visszautasíthasson minden támadást az 1867-ki közjog ellen, másrészt késedelem nélkül foganatosítsa a közigazgatási reform művét.

Az ellenzék, ha egy-két emberrel erősebb lenne is az új országházban, erkölcsileg teljesen erőtlen marad; mert ha a mult nyáron még hivatkozhatott arra, hogy a nemzet az utolsó választások óta többé nem akarja a szabadelvű pártot támogatni, hogy tehát a kormánynak nem szabad a nemzet előzetes meg-

kérdezése nélkül a reformot életbe léptetni: az ily szofisztika ezután mindenesetre lehetetlen lesz.

A kormány megtette a nemzetre való hivatkozást s a nemzet velős feleletet adott. A szabadelvű párt programja világosan és érthetően beszélt. Felhatalmazást kért az a nemzettől, hogy a kisebbségek parlamenti terrorizmusát éles megtorló rendszabályokkal megghusíthassa, minden nyílt s rejtett kísérletet, melynek a kiegyezés meghamisítása lenne a célja, a legnagyobb erőlylyel utasíthasson vissza, és végül a közigazgatási reform művét késedelem nélkül életbe léptethesse.

A nemzet a választásokban újra biztosította a szabadelvű párt és a kormány részére a többséget s ezzel a szabadelvű választási programban kívánt felhatalmazások minden irányban megadattak.

Többé nem lesz szabad az ellenzéknek azt mondania, hogy nem bizonyos felőle, valjon a nemzet többsége helyesli-e a parlamenti többség politikáját. Szabatosan és világosan volt formulázva a szabadelvű választási programban minden függő belpolitikai kérdés és majdnem drasztikus nyíltsággal volt megjelöl-

ve benne a megoldás, melyet a kormány s hivei e kérdéseknek adni akarnak.

A közvélemény tájékozva volt s ha nem csökkent bizalmával újra a kormány és a szabadelvű párt felé fordult, jövőre senkinek sem szabad kételkednie, valjon a parlamenti többség kapott-e mandatumot programja megvalósítására a választók jóbbségétől. Az ellenzék remélhetőleg most nem lesz oly izléstelen, hogy hatósági erőszakról s a választókra gyakorolt nyomásról beszéljen, hamis következtetések levezetése végett a nép akarat szabadságára nézve, a mint az érvényesült. De ha eszébe jutna, elkövetni ezt, könnyen le lehet leplezni állításainak valótlanságát.

Esetekre fogunk hivatkozni, hol a szabadelvű párt kitűnő tagjai csak azért buktak, mert a hivatalnokok részint ellenük szavaztak, részint egyáltalán tartózkodtak a választástól, — és e bukásokra való tekintettel nem lehet többé komoly szó hatósági nyomásról.

És emlékeztetni fogunk Bánffy-Hunyadra, hol az ellenzék, látva kisebbségét, lerombolta a választási helyiséget s rongygyá tépte a jegyzőkönyvet. Ez eset eléggé bizonyítja, melyik részen van az erőszak.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Salburgi csapszékben-*)

Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda, Benne halavány sör, nem piros bor járja. A nagy asztal mellett sváb legények ülnek, Egy verklis valami Nótát köszörülget.

Folyik a sör, a szó, — mignem összevesznek, Szerető, vetélytárs egymásra ismernek; Egymásra ismernek, de tenni nem mernek, Vidám verkli-szónál Csak úgy veszekednek.

Ha ez a csárda a Tisza partján volna: Arról a leányról kevesebb szó folyna, Az is a mi folyna, tudom másként folyna, S idebent azóta Csak egy legény volna!

Szabolcska Mihály.

KÉT ÖNGYILKOS JELŐLT.

— Dickens elbeszélése. —

Egy ifju tiszt, — gazdag szülők gyermeke, — ki vitézsége által több csatában

*) A „Fővárosi Lapok”-ból.

kitüntette magát, hosszabb időre idegen várvsba helyeztetett át, a hol mind pazarabb életmódnak hódolt. Nemsokára beleunt a katonáskodásba is: tehernek, elviselhetetlennek kezdte azt találni. Hat havi szabadságotla rásért folyamodott, amit meg is kapott. — Ámde a helyett, hogy beteges állapota gyógyítása végett valami testi vagy szellemi foglalkozás után látott volna, Londonba utazott és ott nagyobb fényűzést, pazarabb életmódot folytatott, mint valaha. S ennek következménye az volt, hogy életuntta lett s blazirtságában végleg elvesztette kedvét állásától. Képtelen volt arra is, hogy egy könyvben csak féloldalt is végig olvasson, vagy csak a legkisebb levelet megírja.

Ahhoz, hogy kilovagoljon nagyon izgatott és kedvetlen volt; az u'czákon sétálgatni pedig soha sem szeretett. Etvágyat csak igen ritkán érzett s a legesekélyebb dolog is felbosszantotta. Csak hőbe-hóba tudott aludni. Szóval, az élet elviselhetetlen teherré vált neki s az öngyilkosság eszméje mindjobban vert gyökeret fejében.

Eme szándékkal megtöltötte forgó pisztolyát és átderbézolt éj után tisztí egyenruhájába öltözve valanivel a apfelkelte előtt a St James parkba lépett

Kémlelve nézgetett körül egyideig, vajjon nincs a közelben a parkör. Aggodal-

mas arccal hallgatózott. Semmi nesz. Halotti csend volt. Vagy 300 lépésnyire a regg d-rengő világosságánál a lovas rendőrök alájának korvonalait lehetett homályosan megkülönböztetni.

Néhány percczel a tiszt belépése után egy szegény esztergályos mester lépett be ama kapun s ugyanazon irányban haladott tova.

Czingár, kiéhezett arczu ember volt ez, ki földie szegezett tekintettel, komor arccal haladt végig a fasorban. Hosszu, csontos kezeit mintegy ütemszerűen lógatta kétoldalt.

A tiszt, elkövetendő tettének komor gondolatain tépelődve, folytatta utját anélkül, hogy más személy jelenlétét észrevenné.

Egy tisztás közepére érve, hirtelen megállt s felhuzva forgó pisztolyát, keseregve így kiáltott fel.

— Oh én szerencsétlen! Mily nyomorult teremtese vagyok az Uristennek! Gazdagság, állás, becsület, jövő, mindennek vége! Oh, mert az élet oly teherré vált nekem. Nincs többé erőm, sem bátorságom az élet terhét tovább elviselni.

Eme szavakuál elővette pisztolyát és balántékának irányozta. Ujja már megis érintette a ravaszt, midőn hátulról izmos kéz markolta meg a fegyvert és kicsavarta azt kezéből.

Belföld.

Az egységes középiskola ügyében a Csáky Albin gr. miniszter által összehívott fontos szaktanács már a jövő hét vége felé megkezdte tanácskozásait.

Nyereségek-veszteségek. A szabadelvű párt veszített eddig 53 kerületet, nyert azonban 44-et, úgy hogy eddig még csak 9 kerület tekintendő elvesztettnek. A nemzeti párt nyeresége tisztán 11 kerületet tesz; a függetlenségi párté 14 kerület; a 48-as párt tiszta vesztesége 2 kerület; a pártönkivüliek száma 13-mal kevesbedett.

Uj képviselők. Uj képviselő van összesen 113, ezek közül a szabadelvű párthoz tartozik 53, a nemzeti párthoz 24, a függetlenségi párthoz 27, a 48-as párthoz 6, pártönkivüli 3. Azon kerületek száma, amelyek ugyanazon párthoz tartozó képviselőt választottak, mint az előző országgyűlésen, de más személyt, összesen 56; ezek közül a szabadelvű párthoz tartozik 42, a nemzeti párthoz 6, a függetlenségi párthoz 8 képviselő.

A király Budapesten. A király ő felsége — az eddigi megállapodások szerint — febr. 8-án érkezik Budapestre.

Az enquete a valuta-rendezés ügyében még február havában összeül. — Február második felében hívják meg — hír szerint — a kizemelt szakférjakat s a tanácskozás megnyitásánál, a tárgy fontosságának megfelelően, mind a két pénzügyminiszter jelen lesz. A megnyitó ülésen adják át a tagoknak a kérdő íveket s a magyar és osztrák miniszterek által gyűjtött történelmi és statisztikai adatokat. Az enquete tárgyalásai csak márcziusban kezdődhetnek, addig a tagoknak tanulmányozniuk kell a kérdéseket.

A választások harmadik napja. A választások harmadik napján 14 képviselőt választottak; a legtöbb választás a szabadelvű párt győzelmével végződött. S z a b a d k a két kerületében nagy többséggel győzött Antonovics és Vermes Béla a nemzeti párt jelöltjeivel szemben. A h e r m á n y i kerületben (Brassó megye) egyhangulag választották meg Bethlen András gróf minisztert. Bekés-Gyulán Terényi Lajos szabadelvű megbuktatta a vén sünt Csátár Zsigmondot, ezzel a Csátár-Szendrey-féle párt végkép eltűnt a politika színteréről. — Nagy-Körösi Eötvös Károly függetlenségi párti képviselő jelöltet 412 szótöbbséggel megválasztották vidobáki (Brassó megye) kerületben Fitsch József szabadelvű párti egyhangulag képviselővé választották. Szent-Ágotán Bauszern Hugó szabadelvű

egyhangulag lett képviselővé megválasztva. Segesvárott az eddigi szabadelvű párti képviselőt Schwiecker Henriket kiáltották ki a kerület képviselőjének. (Nagy-Küküllő megye) megyesi és közhalmi kerületében Schuster József és Guntenau Károly szabadelvű párti képviselő jelöltek egyhangulag megválasztották. Ugyancsak e napon lettek képviselővé megválasztva Szacsay Sándor Kézdi-Vásárhely vidék), Demkó Pál Nagy-Becskerek szabadelvű és Molnár János (Kézdi-Vásárhely) függetlenségi párti programmal. Magyar-Igben Ifj. Szász Károly kormánypárti 85 szavazattöbbséggel Kiss Bálint nemzeti párti ellenében. A január 30-án megválasztott 14 képviselő közül 12 szabadelvű, 2 függetlenségi párti.

Az internált összeesküvés.

— Szerbia mint Bulgária barátja. —

Belgrádból az az érdekes jelentés érkezett, hogy a szerb kormány újabb külföldi intervenciók folytán Rizov bolgár emigráns katonai felügyelet alá helyezte s a belgrádi várba internálta. Ez a jelentés két fontos dolgot tesz nyilvánvalóvá. Először kitűnik belőle, hogy Ausztria-Magyarország, a német és olasz diplomácia által támogatva, Bulgária érdekében új lépéseket tett a szerb kormánynál. A Ferdinánd fejedelem és Stambulov ellen irányított összeesküvések spiritus agensének ártalmatlanná tétele végett. Másodszor bizonyítja a jelentés, hogy Belgrádban mégis rászánták magukat — úgy látszik, — hogy megfeleljenek ama kötelességeknek, melyeket a szerb államra a szomszéd bolgár nép belső nyugalmára való tekintet ró. Rizova lelke tudvalevőleg a revoluczióárius törekvéseknek, melyek a Bulgáriában létező rend felborítását tették feladatukká. Mióta menedéket talált Szerbiában, azóta ez országból fonódnak át Bulgáriába számtalan büntények számai, a mint eléggé ismeretes, hogy a Bulgáriába orosz pénzen üzött bujtogatás forrása ez az emigráns, a ki elvetemedett gonoszságot vállalkozó vakmerőséggel egyesít. Követségünk első intervencziójára nem látta magát indítatva a belgrádi kormány, hogy az illó erélyvel járjon el Rizov ellen. Látszat szerint rendőri felügyelet alá helyezték Belgrádban, de ez a felügyelet oly lazának látszott, mintha nem is lett volna, főleg miután Rizov urat épen nem akadályozta, összeesküvői munkájának folytatásában. Ha tehát most jelentik,

hogy Rizov katonai őrizet alá helyeztetett ez a a Belgrádi várba internáltatott, úgy ez igen hatékony és teljességgel óhajtott szigorítását jelenti a Szerbia részéről a bolgár nép belső nyugalmának megóvása végett tett intézkedéseknek. Mindenesetre óhajtandó lenne, hogy Argus szemekkel őrizzék a belgrádi katonai hatóságok a konspirátort. A szerb kabinetnek csak azt kell megfontolnia, mily végtetes lenne Szerbiára, ha Bulgáriában az ott való kormány jóakaró semlegességének védelme alatt holmi karagyergyovicsisra propaganda ütne fel sátorát, hogy jó hatékonyan legyen emlékeztetve arra, mily magatartást diktál a szerb népnek a loyális tekintet Bulgária belbiztonságára. A Pasic kabinet — mint a „Pester Correspondenz“ megjegyzi, — remélhetőleg nem lesz hiával az ily bölcs belátásnak és méltányosságnak.

Az erőszakos ellenzék.

Debreczen, február 1.

A kormánypartot az ellenzék erőszakossággal szokta vádolni, a miben nincs igazsága. Hanem ha mi mondjuk az ellenzékéről, hogy erőszakoskodik, az teljesen igaz és adatokkal van megerősítve. Sok helyen vérlázító dolgokat követett el az ellenzék s ezek közül leg-híresebb a bánfihunyadi eset, hol őt halott esett.

Erről az országos botrányról, mit az ellenzéki erőszakosság okozott, a következőket írják:

Az itteni választást közvetlenül befejezése előtt, sajnós, nagy vérengzés szakitotta meg, mi több ember halálát és sebesülését vonta maga után. Sombory Lajos szabadelvű párti jelölt, ki a kerület eddig is képviselte, déli 12 óra előtt 218 szavazatot kapott, a függetlenségi párti Bródy Lajos pedig csak 85-öt; a választók összes száma a kerületben különben sem több, mint 381. A zárórát Gyarmathy Zsigmond választási elnök 12 órára tüzte ki és ez időponttól még csak 10 perc hiányzott, midőn a függetlenségi párti választók a hozzájuk csatlakozott tömeggel, féktelen dühvel, ittas állapotban fanatizált hangulatban nekirontottak a választási helyiségnek, a szavazóhelyiségbe betörték, elragadták az elnöktől az összes hivatalos irományokat, a szavazólajstromokkal együtt mindent össze-visszatéptek és az ellentálni akaró elnöknek neki menve, fejét nyolcz helyen beszakították; néhány seb nagyon veszélyes.

A tiszt ijedten fordult vissza és az őt követett cingár ember madárijesztő arcát pillantotta meg.

— Kicsoda ön? — rivallt rá fenyegető arccal, — hogy merészel ön szándékomban megakadályozni.

— En szegény éhes kézműves vagyok, — felelt ez — ki naponta 14—16 órán át dolgozik és arca verejtékével keresi meg kanyerét. Életem — mióta leányomat elcsábították s elszöktették tőlem, — sivár, örömtelen; egészen egyedül állok a világon. Nem igen van miért élnem, misem köt a világhoz, megántam az életemet. Ama szándékkal távoztam el hazulról, hogy a vízbe ölöm magam. De midőn a park illatos, friss levegője arcomat érte, észretértem és visszanyertem bátorságomat. Elhatároztam, — hogy hátralevő napjaimat majd csak lemerzsólok valahogy. Kicsoda ön ám uram? Ugy látom golyót akar agyába röpiteni, mert tán nem birt elég lelki erővel, hogy a renyhesség átkával megküzdjön.

A tiszt zavarában néhány szót dadogott, a mire aztán a kézműves megragadta karját és erőlyesen felszólította, hogy lakására kövesse, különben azonnal átadja a rendőrségnek, úgy is kezében van az öngyilkossági szándék corpus delicti-je: a forgópiszotly.

A tiszt beletérődvé a helyzet kénysze

rúségébe, követte a kézművest lakására. — Nem messze kellett menniök.

Az első utcasaroknál volt az, egy pinzezhelyiség felében, ahol ő reggeltől estig szokott esztergaasztalnál foglalatoskodni. — Beszéd közben a tiszt felemlítette, hogy ifjúságában kedvtelésből eszterga munkával foglalkozott. A kézműves ezt hallván, azon ajánlattal állott elő, hogy műhelyébe fogadja. A tiszt azonban megköszönte szépen a tisztséget és pénzt ajánlot fel neki, csak hogy szabadon bocsássa: ámde a kézműves visszautasította azt és csökönyösen megmaradt ama szándékánál, hogy vele jönnie kell.

S levitte a beteges, kimerült embert sötét pinzelakásába, ahol az eszterga asztal elé ültette, felszólítván őt arra, hogy dolgozzék.

A tiszt szabadkozott, ámde az esztergályos nem tágitott semmiképen. Erélyesen követelte, hogy az élete megmentésének viszontszolgálatául számára egy órahosszat dolgozzék, mert különben megteszi vele azt a csufságot, hogy beviteli. Eme fenyegetés anynyira zavarba hozta a tisztot, hogy végre csakugyan neki fogott a munkához.

Midőn az óra letelt, az esztergályos azt követelte, hogy a tiszt még egy órát dolgozzék, arra hivatkozván, hogy rémitő lassan ment a munka s csak félórányt végzett el.

Hiába tiltakozott, dühösködött a tiszt hiába ígért neki pénzt és panaszkodott. Hogy minden csontja fájt már, és hogy ha tovább dolgozni kényszerül úgy belehal, az esztergályos hajthatatlan maradt.

— Ha belehal, — szólt — úgy akkor csak ott leszünk, ahol ön akkor lett volna ha tettétől vissza nem tartom.

S a tiszt akarva, nem akarva kénytelen volt a munkát kigyulladt arccal folytatni, úgy hogy a verejték csak úgy csorgott homlokáról.

Végre már nem bírta tovább és bekövetkezett, a mire a kézműves számitott. A tiszt kikerülten dőlt kérelhetetlen életmentőjének karjába. A kézműves most eléje tette reggelijét, mely egy garasos cipóból és egy pohár vízből állott. A tiszt mohón falta a szegény reggelit és pénzt adott a tanoncznak, hogy még egy adagot hozzon. Míg a fiu visszatért a tiszt és az esztergályos beszédbe eredtek egymással.

Egyszerre csak fölállt az előbbi és tárczáját a szegény kézműves kezébe nyomja. A nyomorgó ember a méltóság egy nemével vette azt az, olyan tartással, mint a milyet az orvos meggyógyított (paciensével szemben tanusít. Komoly arccal, mintegy önrzettel fogadta el a pénzt.

Es alig esett tekintete a kezében tartotta névjegyre. midőn hirtelen megváltozott

L m

A jelenlevő csendőrség hasztalan iparkodott a teremből kiszorítani a dühöngőket. A szaronyak sem engedtek. Végre is a csendőrök kénytelenek voltak tüzelni. A lövésekre öt ember haltra rogyott össze, köztük Pangé a főkolompós.

A lövéseknek meg volt az eredményük, hogy a dühöngők közt nagy panik ütött ki. Hanyathomlok futottak szét a városba, de a lakosság azért állandó rettegésben volt miattuk. Attól lehetett tartani, hogy fölgyjújják a várost.

Az ellenzék Tisza-Lőkön is hallatlan erőszakosságot követett el. Egy rakamaz szavazót, akit Takács Jánosnak hívtak, egyszerűen megrohantak és agyonütöttek, mert a kormánypártra akart szavazni. Ezenkívül olyan zavargást vittek véghez, hogy katonaságnak kellett közbe lépnie. Sz. Mihály, Bűd, és Balsa előljárósága Onody Géza érdekében halálos fenyegetéssel illetik a szavazókat.

Erőszakosan vitték keresztül ifj. Abrányi Kornélt is Dédésen. Itt maga a választási elnök, a ki nemzeti párti, hallatlan erőszakkal kergette el a kormánypárti szavazókat. Olyan törvényellenes dolgok történtek, hogy a kormánypárt patiezionálui fog a választás ellen a képviselőháznál.

A nő mint anya.

Irta: De Gerando Antonina.

Ez a nőnek legszentebb, legmagasztosabb hivatása; ha ugyan nem elégszik meg avval, hogy csupán életet adjon gyermekeinek, azaz mindenféle jó és rossz hajlammal s a szonvedésre, a fájdalomra való képességgel, iránytű nélkül ereszsze neki a világnak, a mi valóságos rossz tett, bűn; hanem belőlük erkölcsi lényeket nevel, kik, életüket egykor vezetni tudják és a tökéletesedés útján haladva, képesek maguknak boldogságukat megteremtteni, s mások boldogítására élni.

Az erkölcsi nevelést, azaz épen azt, a mi az ember lényegét képezi, csak is az anya adhatja meg gyermekeinek; mert az épen nem abból áll, hogy a fejlődő észszel megértsük, még ha a legvilágosabban és legmegragadóbb módon is, a morál alapszabályait, de főképp abból, hogy a jót a gyermekkel éreztessük, megszeretessük, s a jó törvény szerinti cselekedeteket neki ugyeszlólvá legbensőbb szokásává tegyük. Az elméletre csak sokkal később kerül a sor.

arcvonásain a meglepetés, a düh kifejezése tükrözőtt vissza

Hevesen visszadohta az erszényt a névjegygyel együtt a tiszt kezébe, s vad mozdulattal csakhogy fel nem lökte a megémült embert a keskeny lépcsőzeten. Azután egyet lódított rajta, úgy, hogy még mielőtt az még csak megszólalhatott volna, már künn is termett az ajtón.

— Ugy? Ön tehát ama derék uri ember, aki leányomat elcsábította és elszöktette? fakadt ki, majdnem ordítva.

— En, az ön leányát! — kiáltott fel a tiszt.

— Igen, igen, leányomat! Bentwood Elent! — szólt keserűen a kézműves. — Avagy ténny annyi a polgárember leányának neve bünlajstromában, hogy ennek és egynek a nevét már el is feledte?

— De kérem csak fogadja tőlem ezt az erszényt? — Kezdé újból a tiszt. — Ha már nem akarja a maga számára megtartani hát küldje el a leányának!

— Csak tartsa meg a pénzét és vegyen magának kötelet rajta az ur! De most már takarodjék ám innen, különben majd ellátom a baját!

Szólt és bacsapta a tiszt orra előtt az ajtót aztán, lehaladt a lépcsőkön, s napi munkája után látott.

De mi által lehet a jóért való lelkesedést a szívbe oltani? Csupán a legmelegebb, a leggyöngédebb szeretet hatalmánál fogva s ily hatalommal kivált az anya bír. Tuláradó szeretete életre ébreszti a kisdobben szunynyadó jó ösztönöket; anyja édes mosolyától tanul ő meg mosolyogni, s ez a még öntudatlan emberi lénynek legelső erőlködése az altruismus felé. Hogy a kis gyermekből egykor erkölcsös lény fejlődjék, okvetetlen szükség van ez átható, meleg szeretetre, épen úgy, mint a hogy a virágnak szüksége van a nap meleg sugaraira, hogy színt és illatot nyerjen.

És ezért az anyának nem csak leányával hanem fiával is szoros szellemi életet kell élnie, mindjárt a bölcsőtől fogva.

Magának kell gyermekét nevelnie és e szent hivatásában, a mennyire emberileg lehetséges, magát soha senki által nem szabad lehelyettesíttetnie.

Ez a nevelés pedig a bölcsőben kezdődik és addig tart, míg az erkölcsi lény, öntudatra ébredve, magában képes tovább haladni a tökéletesedés útján.

Ez a nevelés a legmagasztosabb, legfenségebb művészet, mit képzelni lehet minthogy élő lényeket kell idomítani. Any nyit tesz, mint az egyedet a leggazdagabb, minden irányban kifejelett, lehető legerőteljesebb, tevékeny benső szellemi életre ébreszti önmagára nézve; és képessé tenni a társadalommal szemben a legkitartóbb, legextenzívebb, a legönfeláldozóbb és legtermékenyebb életre, úgy hogy minden nemzedék az emberiség újabb társadalmi viszonyaihoz alkalmas legyen. és az általános haladás egyik tényezője gyanánt működjék. Ily nevelésre pedig legalkalmasabb a nő, mert felfogja ösztönzerűleg is megéri a legfinomabb árnyalatokat, még mielőtt az érzés nála gondolatá is fejlődött, és értelmén át lett volna szüksége öntudatra vergődni. A nő természeténél fogva, sokkal inkább művész, mint a férfi, ezért természetesen nevelő is. Csak minden esetre művelt, belértéssel megáldott, szeretni tudó nőnek kell lennie.

Ne higgye el tehát a nő, ha azt mondják neki, hogy a fiukat a társadalomnak kell nevelni, és ezért korán ki kell őket dobni az utcára.

A fiúnak ép anyja, sőt még több szüksége van a tűzhely áldott b folyására, mint a leánynak. Réges-régen, meglehet, a midőn a férfiaknak egyetlen céljuk volt magokat a vadállatoktól megóvni, és egymással harcolni, az akkori nő befolyása talán káros lehetett az ily barbar ifju nevelésére, főképp a nő alárendelt helyzeténél fogva, melyet a társadalomban elfoglalt. De most már nem csupán harcoszt, hanem legelső sorban embert kell nevelni a fiúból is és ehez okvetlenül szükséges a női kéz.

Messziről meg lehet ismerni az oly ifjakat, a kiken egy szerető női szellem semmi nyomot nem hagyott. Modortalan, goromba, minden finomabb erkölcsi érzéket nélkülöző, durva lelkületű, magát fékezni nem tudó, cynikus lények válnak belőlük, kik a férfiaságot a durvaságba helyezik s abba, hogy a nőket megvessék, magoknak miúdent megengedjenek, semmi szépért nemesért soha ne lelkesüljenek, s idővel éretlenül megvényülve, érkeik nyomorult rabjaivá súlyedjenek.

Majd minden nagy embernek ellenben, édes anyja volt kitűnő aszony, ezt a történelemből láthatjuk, édes anyja vagy nagy nénye, szerető női rokona n velte és gyakorolt reá döntő befolyást. Mert a valódi nagy emberek, szel emileg férfui és női geniussal voltak megáldva, egyesítették magokban a férfi és nő legkiválóbb szellemi tulajdonait s azért váltak tökéletesebbekké, ezért voltak termékenyek, ezért tudtak alkotni, tenni valamit e földön, és ez épen nem zárta ki nálok sem az erkölcsi, sem a testi bátorságot.

A gyermek testi, szellemi fejlődését gyakran sikeresen lehet más gondjaira bízni, de tökéletes erkölcsi nevelést csak is az anya adhat, vagy oly egyén, ki úgy tud szeretni, mint egy anya.

Közgyűlések.

Jan. 31.

I. A presbiteri közgyűlés.

(Révész Bálint helyének betöltése. — Egyházi adóhátralékok behajtása. — Új választanár az állami főreáliskolában. — Segélyadományok szegény egyházaknak. Az új főgondnok felhívása a presbiterekhez. stb.)

A debreczeni ev. ref. egyháztanács ma d. e. tartotta második közgyűlését a nyolcz nappal ezelőtt beigtatott új főgondnok Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnökléte alatt, ki mellett a társelnöki széken Némethy Lajos lelkész ült.

A napi readen egy tárgy volt, mely erősen érdekelte nemcsak a presbiter urakat hanem — hogy ne tulozzunk — a debreczeni egyháznak rajtok kívül még 42000 tagját: volt pedig ez az élelkiváncsisággal lestit tárgy a lelkészválasztás iránti intézkedés. — A legtöbb ember azt hitte, hogy boldogult Révész Bálint lelkészi állomásának betöltésére már ma a terminust is is kitűzik. — Ezek csalódtak. Mert ezuttal nem történt egyéb, mint hogy a törvényformaságai értelmében elhatározták, hogy megkeresik Kabán Dávidházy János esperest, és elküldik neki a fizetés levelet, mely épen úgy hangzik, mint a nem régen választott hatodik lelkészé, Dicsőfi Józsefé, — kérvén az esperest, hogy hirdesse meg mielőbb a pályázatot. — A lelkészválasztás idejét néhány nap mulva állapítja meg az esperes a debreczeni egyház meghallgatása után. — Hogy kit ohajt a presbiterium, legalább is annak a nagy többsége a megüresedett parochiába beültetni, afelől nem volt szó. De ha meggondoljuk, hogy a elkészválasztást a püspök választás után következő időre kérte elhalasztatni a presbiterium, nem lehet kétség az ohajtott személyre nézve. átr

A felszaporodott adóhalkot behajtására a presbiterium a közigazgatási hatóság közreműködését kérte. — A polgármester értesítette a presbiteriumot, hogy végrehajtóról már gondoskodott. — Ez intézkedésért köszönetét fejezte ki az egyház a végrehajtó díjazásának megállapításával pedig megbizta Simonffy Imre főgondnokot, Kiss Albert, Beke Mihály, Némethy Lajos és Somogyi Pál urakat. — Az a hir, hogy 40000 forintot is meghalad az egyházi adóhátralék. Bizonyos, hogy egy része immár behajthatatlanná vált.

Könyves Tóth Mihály lelkész jelentette, hogy eltávozott káplánja Kiss Ferencz helyére Szabolcska Mihályt alkalmazta, a ki az állami főreáliskolában a ref. vallású növendékek vallásitanításával is megbizandó. — Ez megtörtént és Szabolcska díjazása a vallásitanításért folyóztatott.

Olvasatott a városi tanács átirta, mely szerint az egyház behivatalnokai részére járó bor- és fadeputatumokat 1892. évre is kitárványozta, kivéve Dicsőfi József lelkész járandóságát. — Ez pedig az ujonnan rendszerezett lelkészi állomás javára azért nem utárványoztatott ki, mivel a város házán tárgyalás alatt áll, milyen arányu segédlemben részesítse jövőre az új terhekkal nagyon megterhelt városi házi pénztár a hitfeleketeket. A presbiterium a deputatumok kiadásáért köszönetet mondott; a Dicsőfi József illető deputatumokra nézve pedig kimondotta, hogy azokat mint favaly, ez évben is, az egyház pénztára fizeti.

A radna — lippai ev. ref. egyháznak 20 frt. az új banoverei szeretetháznak és a bajai ev. ref. egyháznak 10 — 10 frt. segédlembet szavazott meg az egyháztanács.

Kiss Albert lelkész jelentette, hogy országgyűlési képviselővé ismét meg választotta. A presbiterium készségesen megadta neki az engedélyt, hogy a sándorutcai palotában gyakrabban beszélhessen, mint idehaza a szöszéken.

Örvendetes tudomásul szolgált, hogy a gazdasági bizottság elnökévé újra Beke Mihályt választotta.

Több kisebb fontosságú ügy gyors elintézése után.

Simonffy Imre főgondnok kérte a presbitereket, hogy minél melegebb érdeklődést tanúsítsanak az egyház ügyei iránt és minél számosabban látogassák a közgyűléseket. Ezzel a közgyűlés véget ért.

II. A gazdasági egyesület közgyűlése.

(25 éves jubileum. Kiállítás a Hortobágyon.)

A debreczeni gazdasági egyesület tagjai közül ma d. e. számosan jelentek meg a város háza nagytermében. Jelen voltak a gulyák és ménesek intéző gazdái is csak nem teljes számmal. Buzás Elek elnökölt.

A tanácskozás a gazdasági egyesület 25 éves jubileumával kapcsolatban a hortobágyi pusztán rendezendő állatkiállítás körül forgott. — A tervet a jószágértékelés válamenyienmagukévé tették, ami első követelménye — az eredeti terv sikerének. Mert nem csupán arról van itt szó, hogy néhány gazda bíráló bizottság elé vezesse a saját legjobbnak és legegzebbnek vélt jószágait, hanem hogy a hortobágyi pusztán a jövő évben legelő összes jószágállomány, 40—60 ezer darabból álló hatalmas négy-lábu hadsereg odaterltessék az elé, — a nagy község elé mely a jubileum napján Debreczenből meg az ország minden részéből a Hortobágyra különvonatozik, — Ehhez pedig valamenyi jószágértékelő gazdának hozzájárulása, ügybuzgalma kívántatik.

A gyűlés tagjai azon meggyőződésben vannak, hogy ez a tervezett állatkiállítás unikum lesz a maga nemében s ehhez hasonlót Magyarország egyetlenegy más városa sem képes felmutatni.

Eppen a számok nagy arányai, a ropant tömegek fogják megadni a kiállítás rendkívüli érdekességét és vonzó erejét. A gazdák azon is rajta lesznek, hogy minőség tekintetében se valjunk szégyent az országunk meghívott összes gazdasági egyletei előtt.

A Hortobágy mellett lenne aztán még egy szűkebb körű ló, juh, szarvasmarha és sertéskiállítás s ez lenne aztán díjazással is egybekötve. S a míg a rendezendő állatkiállítás első sorban anyagi haszonnal járna, — másodsorban erkölcsi haszna is lenne, amennyiben az ország figyelme Debreczen felé irányulna s a kiállítást követő napon az összes vendégeket behoznánk a városba, megmutatnánk nekik a város nevezetességeit s ez nagyban emelné az idegen forgalmat.

A tanácskozás folyamán azon aggodalmak is eloszlottak, melyeket némelyek e mostre állatkiállítás kivihetősége iránt támasztottak és megnyugtatót kaptak, hogy minden nehézség elhárítható lesz.

A gazdasági egyesület 2000 frtnyi rendelkezési alapját szívesen engedte át, de okvetlen szükséges, hogy a város is járuljon hozzá legalább is 4000 frttal, — annál is inkább, mert a földmívelésügyi miniszterium által is megígértetett a pártolás.

Még e hét folyamán — szerdán d. u. értekezlet fog összeülni, melyre meghívotnak úgy a városi tanács, mint a gazdasági egyesület és a gazdasági intézőbizottság tagjai. Ekkor a kiállítás tervét részletesebben fogják tárgyalni. A városzerte élénk érdeklődéssel várt jubileum és kiállítás f. évi június hó első felében fog megtartatni.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartotnak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként, d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a „Margit fürdő” nagytermében.

Január 31. Iparos kör bálja a Bika dísztermében.

Febr. 6. A kőműves iparosok bálja a Margitfürdőben.

Febr. 20. Kereskedő ifjak önképző egylerének 25 éves jubileuma.

Febr. 21. Kereskedő ifjak jubeláris táncostélya a Bikában.

Febr. 10. A eszmadia ifjuság bálja a Margit fürdőben.

Febr. 25. Zártkörű thea estély a Margitfürdőben.

Febr. 26. Pinczér ifjuság bálja a Margitfürdő dísztermében.

Febr. 27. Függetlenségi bál a Margit fürdőben.

Értekezlet a milleniumi emlék ügyében

A képviselő választási mozgalmak között sok egyéb fontos tárggyal együtt, noha rövid időre háttérbe szorult a honfoglalás ezredéves megünnepelésének nagy kérdése, mely az év elején oly annyira fölkeltette maga iránt a közérdeklődést és behatóan, sok oldalról vitatottat meg társadalmi életünk kitünőségői által a „Debreczeni Ellenőr” hasábjain. Elérkezett a cselekvés ideje. Nincs időnk a halasztgatásra, amiként nincs egyetlen egy igaz polgára is e nagy magyar városnak, aki egyet ne értene a lapunkban nyilatkozott tekintélyes, befolyásos férfiak azon egyértelmű nézetével, hogy Debreczennek önmagához is és a világtörténeti jelentőséggel bíró honfoglaláshoz méltóképen meg kell örökítenie az ezredik évfordulóját. Hogy mennyire híven tolmácsolta lapunk a debreczeni lelkes, hazafias közönség osztatlan vágyát, akaratát, mi sem igazolja erősebben, mint azok a viharos tetszések, éljenzések, melyekkel a különböző politikai párok képviselő-jelöltjeinek idevonatkozó nyilatkozatait, pártvaország és programbeszédet közben, — a százakra és százakra menő összegyűlt polgárság fogadta. A közvélemény ilyen félreérthetetlen nyilvánulása után lehetetlen; hogy most már le ne vonják a konzekvenciát azok az intéző-körök, amelyekről a cselekvés kezdeményezését joggal várja a debreczeni közönség. Olvasható volt lapunkban az a felfogás, hogy egészen a városi hatóságra kell bízni a kezdeményezést. Másfelől pedig épen a városi tanácsnak egy tekintélyes tagja úgy nyilatkozott, hogy a Csokonai-kör van hívatva eddig csak a lapokban tárgyalta és szívmé a zöld asztalon tovább érlelve, megszűrve a városi hatóság színe elébe juttatni. Nos hát — értesülésük szerint — a Csokonai-kör választmánya már a legközelebbi ülésén komoly tárgyalás alá veszi az ügyet s ha a városi tanácsban addig érte semmisen fog történni, valószínűleg indítványval fogja tette sarkalni a városi hatóságot. Mindenekelőtt a fő az, hogy ne engedjük elposványosodni, bizottságok asztalfőkjében pihenni az eszmét. Mert ismételjük: elérkezett a cselekvés ideje. Nincs időnk a halogatásra!

— Az állami főreáliskola váziatos terveit a városi tanács visszaküldte Meixner Károly budapesti műépítésnek, hogy a tanácskar és a mérnöki hivatal által kívánt módosításokat azokon mielőbb megtegye.

— Ipartanmühely Debreczenben. A kereskedelemügyi miniszter a hazai ipar fejlesztése, az iparosok szakképzettségének emelése, különösen pedig jó munkavezetők nevelése céljából tervbe vette két-két ipar-

tanmühely felállítását minden kamara területén. A kamarákat e tárgyban véleményadásra hivta fel egy — általunk is már korábban közölt rendeletben. A debreczeni ipar- és kereskedelmi kamara a legközelebbi napokban terjeszti fel a maga véleményét a miniszterhez. — Ugy vagyunk értesülve, hogy a debreczeni kamara területén felállítandó két ipartanmühely egyike Debreczen részére fog véleményeztetni; még pedig fa- és fémipar tanmühely felállítása lesz javaslatba hozva, miut amely nemcsak szükséges Debreczenben, hanem számos kedvező föltétel is meg van élénk látogatottságához és gyors felvirágzásához, hogy csak egyet említsünk, ott van a Stern testvérek szépen fejlődő, gőzerőre és villamos világitással berendezett díszmü-fémipar és fűrészt-telepe. Megemlítjük, hogy a debreczeni kamara területén már fennáll egy faipartanmühely; ez a huszti, mely noha állami segélyben részesül, mégis nagyon elhanyagolt állapotban van.

— Kiss Áron püspök jól talált arcképét közli a „Vasárnapi Ujság” legközelebbi száma a címlapon. Az arcképet szépen megírott méltató sorok kísérik a közel egy millió tősgyökeres magyar hivat számláló tiszántuli ev. ref. egyházkerület új püspökéről, aki — amint életrajza megírója találóan mondja — „tényleg már sokáig püspök volt, mielőtt a közbizalom hivatalosan beültette volna a püspöki székbe.”

— Uj ipartelep Debreczenben. Még ez év folyamán egy új, nagyterjedelmű ipar-telep kezd meg működését Debreczenben. Ez által is közelebb jutunk azon kívánatos átalakuláshoz, mely Debreczen kiválóan iparüző városrá teszi. Schwarz Vilmos máramaros-szigeti virágzó butor gyárát ugyanis áttelepíti Debreczenbe. E célból Nagy Várud utczán, az ipar és kereskedelmi bank bérházával szemben tekvő Tassmer féle házat 19000 frtért már megvásárolta. A régi földszintes ház helyére emeletes nagy raktári, épületet és irodát szándékozik építtetni; a gyár számára szükséges telket pedig most keresi. A gyár állandóan 50—60 munkást foglalkoztat.

— A király adománya. A király ő felsége magán pénztárából 100 forintot adományozott a h. b. ö. s. z. ö. r. m. é. n. y. i. z. r. hitközségnek iskola építésre.

— Tiszti estély. A Debreczenben állomásozó közöshadseregbeli tisztikar estélyt rendez február hó 27-én a Bika szálló dísztermében.

— Rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés volt szombaton délután a városházán. A miniszteriumokhoz felterjesztetni szokott fél-éves szakelőadói jelentések képezték az ülés tárgyát.

— Birósági kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke: Szabó Sámuel végzett joghallgatót és debreczeni lakost a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

— A számlák bélyegmentessége. A szegedi kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a melyben azt kéri, hogy a 10 forintot meg nem haladó kereskedői számlák bélyegmentesek legyenek. Kéri egyuttal, hogy felterjesztésüket ajánlja a pénzügyminiszter jókaratába.

— Megámadott rendőr. Nagy pikkje van az „embervásárbeli” napszámásoknak Varga uramra, a 24-ik számú rendőrré, mert nagyon fenn szokta tartani a „szab. kir. rünpöt.” Már régen elhatározták, hogy bosszút állanak rajta. A napszámások bevettek madukba tegnap egy sereg pohár balföldit és külföldit s aztán elerkezettnek látták az időt a leszámlásra. Nekirohantak a posztón álló és mit sem sejtő rendőrnek s agyon akarták

ütni. A támadók azonban teperték azonban a látvány madókat, fogni. — azetűek.

vétele a 103900 mint az ságra 1 a b o n y üzletbev hónapjáb frt. esik.

ül össze lete alát alá vagy 1891. má évi júliu talált há ülésen j saág két

rületi ka sem fogi rületbe tos ninc vatal m mennyib rab hát kibágási és 540

február „k a r t rendkivi hiszen a pen egy bára az „karton- mert a nyal ez össze se mal, a r nak nev debrece ez alkak vésében külsi s biztosítá bán m közönség mulatság kerültek nyos. 20 tévedést ilyenkor nek Dr. nál (Tis lenti. része m páholyo egyleti vatal.)

ma déle a szó sz mert a tüzet. A látvány égett eg nyereg száma falusias az egész hul a k lgy volt tő leége megérke nem ége gésén k intó pél küszöbő kéménye az első

ütni. A rendőr használta a bayonetjét s a támadók egyikének öt helyen is betört a beje. Azonban sok lud disznót győz. A rendőrt leteperték és elvették a fegyverét. — Ekkora azonban több rendőr érkezett a Csicsogóhoz, s látván társuk veszedelmét, szétüzték a támadókat, a kik közül senkit sem sikerült elfogni. — A rendőr sérülései könnyű természetűek.

— **A debreczeni h. nánási vasút üzlet bevétele** a múlt évben örvendetesen alakult. 103900 frtra emelkedett, 23110 frttal többre mint az előző évben. Egy kilométer hosszúságra 1823 frt esik. A debreczeni f. a bonyoha t-p o l g á r i helyi érdekű vasút üzletbevétele pedig ugyanazon év öt utolsó hónapjában 67500 frt egy kilométerre 1436 frt. esik.

— **Számonkérőszék.** A városházán holnap ül össze gróf Dégenfeld József főispán elnöke alatt a számonkérőszék, hogy vizsgálat alá vegye a városi tisztikar tevékenységét 1891. második feléről mindenekelőtt a múlt évi júliusban tartott számonkérőszéki ülésen talált hátrányok fognak megvizsgálatni. Az ülésen jelen lesznek a törvényhatósági bizottság két tagja és az ügyosztályok főnökei.

— **Elárult kapitányi hivatal.** A III. kerületi kapitányi hivatal ez, hol ez idő szerint sem fogalmazó (dr. Tóth Mihályt az első kerületbe helyezték át) sem pedig polgári biztos nincs. Ennek dacára ez a kapitányi hivatal megmutatta, hogy ember a talpán, a mennyiben minden ügyet elintéztetett s egy darab hátraléka sincs. Elintéztetett pedig 304 kihágási, 22 cselédlügyi, 1120 közigazgatási, és 540 községi bírósági ügy.

— **A karton-bál** A jótékony nőegyletnek február 6-án, szombaton a Bikában tartandó „karton-bál”-ja iránt az egész városban rendkívüli érdeklődés mutatkozik. Nem esoda, hiszen az ideai farsangnak az lesz tulajdonképpen egyetlen elite bálja, mert más nagyobb bálra az ideai farsang alatt nincs kilátás. A „karton-bál” annál sikerültebbnek ígérkezik, mert egyfelől egészen új és eredeti, másfelől mert a nőegylet szakítva a régi hagyományokkal ezúttal a táncmulatságot nem köti össze semmi más olyan dologgal és alkalommal, a mit a rozsz nyelvű férfiak „zsarolás”-nak neveztek el. Nincsen is arra szükség. A debreczeni közönség, reméljük, a nőegyletet ez alkalommal nemes czélra irányuló törekvésében az által fogja támogatni és az erkölcsi sikeren kívül az anyagi eredményt is biztosítani, hogy telj s számmal fog a karton-bálon megjelenni, a mit legkevésbé maga a közönség fog megbánni, mert, hogy ez a mulatság a farsang egyik legvígabb és legsikerültebb mulatsága lesz, az több mint bizonyos. 2000 meghívó küldetett szét. — A kik tévedésből meghívót nem kaptak volna, a mi ilyenkor könnyen megesik, azok sziveskedjenek Dr. Tüdös János ügyvéd egyleti titkárnál (Tisza-ház 1. udvar 1. emelet) ezt bejelenteni. Tudunkkal a páholyok legnagyobb része már le van foglalva. — A még üres páholyokra előjegyezhetni lehet György Elek egyleti pénztárnoknál (főiskola pénztári hivatal).

— **Tűz lárma** verte fel a város csendjét ma délelőtt 1/2 11 órakor. A czepléd-utcán a szó szoros értelmében özöntött a sokaság, mert a kis templom zászlója arra jelezte a tüzet. A tűz azonban nem kínálkozott nagy látványosságnak, mert csak a csillag utcán égett egy nádfedelű ház, mely Nagy János nyereg készítő tulajdonát képezte és 2810. számra halgatott. Ebben az utcában olyan falusiasan vannak a kémények építve, hogy az egész sárból és vesszőből áll. Ha a sár le hull a kiszáradt vessző könnyen tüzet fog. Így volt itt is. A kémény kigyuladt s a tető leégett, vagyis inkább a villámgyorsan megérkezett tüzoltók lehányták azt. A ház nem égett be s a tető korhadat nádjának elézésén kívül más kár nem esett. Ez a tüzeset intő példa lehet a szomszédoknak, a kik kitéveszhetőnek a sárból és vesszőből készült kéményeket. Nagy János háza biztosítva volt az első magyarnál.

— **Petőfi arczképe a kereskedelmi akadémián.** A debreczeni Kereskedelmi akadémián a ritka szép és műbecsessel bíró ereklyéhez jutott e napokban. Dr. V e d r ö d i Viktor tanár ur u. i. a birtokában levő Petőfi arczképe t, mely Orlay Somának, a költő tanuló társának eredeti festménye, s amely az 1878. évi tárlatnak sorsjátékában 300 frt becsértéssel a főnyereményt képezte, — följánlotta ajándékkul az új akadémiai épület díszterme számára.

— **Gyapjumasógyár a Hortobágyon.** A debreczeni gazdasági egyesület által a Hortobágy partján tervezett gyapjumasógyár. költségvetésének és terveinek elkészítését a budapesti Ganz gyár vállalta magára, mely e czélból egyik mérnökét tavasszal elküldi Debreczenbe és a Hortobágyra. A gazdasági egyesület elnöksége már szétküldözte a helybeli és vidéki juhtenyésztőkhez, a lapunkban ma egy hete között felhívást.

— **Mulatságok.** A szürszabó ifjuság igen szépen sikerült bált rendezett szombaton este a Margit-fürdőben. A szép bálon igen számos polgárcsalád vett részt, úgy hogy az első négyest 90 pár tánczolta két kolonban. A vigalom reggelig tartott élénk animó mellett s anyagilag is szép sikert eredményezett. — Nem kevésbé sikerült mulatsága volt vasárnap az iparoskórnek a **Bika nagytermében**, mely teljesen megtelt iparos és polgárcsaládokkal, kik Rácz Károly baudájának zenéje mellett járták kivilágos kiviradtig. Az első négyest 80 pár tánczolta. Ez a bál is szép anyagi eredményvel végződött esinos jövedelmet hozott a kör kaszájának. Ilyen jól még egy táncmulatsága se sikerült a körnek, amint ezt az alábbi névsor is bizonyítja:

A s s z o n y o k : Veréb Lajosné, Kis-Imréné, Békéssy Sándorné, Nagy Ferenczné, Surina Mihályné, Juridesz Jánosné, Jáнки Mátyásné, Megyeri Lajosné, Jobbágy Iaréné, Tóth Györgyné, Kiss Péterné, Nagy Jánosné, Kozma Péterné, Pulnik Józsefné, öz. Molnár Jánosné, Kiss Miklósné, Jobbágy Ferenczné, Pethó Lajosné, Bartha Mihályné, Bakos Jánosné, Sziggyártó Bálintné, Acsádi Károlyné, Molnár Györgyné, Bernáth Albertné, Csáki Józsefné, Matasics Józsefné, Csóthy Lajosné, Kiss Mártonné, Bizuthka Gáborné, Sárly Mihályné, Lendvai Sándorné, öz. Erdei Józsefné, Me nár Ambrusné, Móríczi Andrásné, Eles Józsefné, Porziás Jánosné, Gyarmathy Józsefné, Csikes Ferenczné, Nickházy Gusztávné, Tóth Györgyné, Tóth Gyuláné, Simon Lajosné, Fehértay Istvánné, Uroga Mihályné, Hager Jánosné, Dörre Ferenczné, öz. Radeczky Józsefné, Nagy Károlyné, Nagy Imréné, Heller Józsefné, Biczó Gyuláné, Horvath Jánosné, Szakál Mihályné, Nagy Mihályné, Nagy Sándorné, Fábrián Jánosné, öz. Józsa Sándorné, Acs Imréné, Hubert Józsefné, öz. Szaller Ferenczné, Debreczeni Istvánné, Csürka Lajosné, Szabó Istvánné, Nagy Lajosné, Bozóki Jánosné, Timári Miklósné, Nagy Mihályné, Szokol Vilmosné, Endellév Lajosné, Fazekas Józsefné, öz. Weisz Jánosné, Nagy Péterné, Beke Mihályné, Gonda Istvánné, Laczkó Lászlóné, Benes Ferenczné, Kiss Sándorné, Szentgyörgyi Józsefné, Porozslainé, Tóth Gáborné, Sándor Lajosné, Sziggyártó Györgyné, Barnafi Istvánné, Juhász Józsefné, Zoltay Lajosné, Riesz Henrikné, Martinyi Lajosné, Dioniska Mihályné, Ormós Gáborné, Aiczner Károlyné, Koszorda Mihályné, Löw Mórné, Rácz Bénéaminé, Ekhardt Györgyné, Noel Jánosné, Róth Jánosné, Nagy Jánosné, Mészáros Józsefné, Schön Adolfné, Nyulassiné, Zelinger Edéné, Dankó Mihályné, Gréh Mihályné.

L e á n y o k. Acsádi Róza, Aiczner Róza, Bozóki Mariska, Beke Ilonka, Bikfalvi Róza, Benes Mariska, Békéssy Juliska és Zsuzsika, Bartha Mariska, Bakos Erzsike, Bernáth Katicza, Balogh Róza, Csáky Juliska, Csóthy Ilonka, Debreczeni Erzsike, Dioniska Irma, Erdei Mariska, Endellér Róza, Fuhrman Mariska, Farkas Róza, Fazekas Mariska, Gervald Emma, Gonda Zsuzsika, és Sarolta, Hubert Róza, Juridesz Paulina és Mariska, Jáнки Eszter, Jobbágy Erzsike, Jobbágy

Zsuzsika, Jámbor Emma, Józsa Teréz, Juhász Róza és Erzsike, Kis Erzsike, Kozma Mariska, Kis Karolina (Székelyhidról.), Kiss Julia Kovács Róza, Kós Mariska, Koszorda Anna, Löw Róza, Megyeri Mariska, Molnár Mariska, Molnár Erzsike, Matonics Emma, Móríczi Róza, Megyeri Mariska, Martinyi Berta, Nagy Juliska, Nagy Erzsike, Nagy Teréz, Nagy Amália, Nagy Mariska, Nagy Zsuzsika és Mariska, Nyulasy Mariska, Porziás Mariska, Pén-tek Róza, Porozslói Róza, Plntér Vilma, Radeczky Lila és Emma, Róth Irénke, Surina Gizella, Szarka Zsuzsika, Sziggyártó Mariska, Szabó Krisztina, Sári Irma, Simon Juliska, Szakál Juliska, Szabó Etelka, Szokol Vilma, Sziggyártó Pirooska, Szóke Juliska, Schön Róza, Tóth Etelka, Timári Erzsike, Tulnik Mariska, Török Zsuzsika, Toth Mariska, Timári Vilma (H. Nánásról), Tóth Zsuzsika, Veréb Juliska, Vinsze Mariska, Vinkler Emma Kecskés Mariska.

Vegyes hírek.

* **Rudolf trónörökös halála** harmadik szombati évfordulója napján, az uralkodó-ház összes kápolnáiban s templomaiban gyászmiséket mondtak a megboldogultnak lelki üdvéért. Koszorut küldtek Stefánia özvegy trónörökösnek és a kis Erzsébet főhercegnő A 19. számú gyalog ezred, mely 31 éven át viselte a trónörökös nevét, Benedek András ezredes vezetése alatt küldöttségileg helyezett koszorut a koporsóra. Vilmos német császár a német nagykövetség útján tette le óriási koszoruját, szalagján a felirással: „A hü bárátnak, — II. Vilmos császár.”

* **Lóhátón Japánba.** A legnagyobb lovaglás, melyet egyáltalán látott a világ, az lesz, a melyre a napokban indul Jaszumáza Fukuoshima japáni őrnagy, a berlini japáni követség attaséja, ki most hazamegy Japánba. Vászárolt egy kitérő angol paripát s elhatározta, hogy lóhátón teszi meg az egész utat európai és ázsiai Oroszországon s Kinán keresztül! Az ut körülbelül két évig fog tartani, bár az őrnagy úgy akar utazni, hogy csak éjszaka és evésnél száll ki a nyeregéből. Utjának fő állomásai lesznek: Pétervár, Moszkva, Jekateringburg, Tomszk, Irkuck, a Baikal hegység szorosai, az Amur völgye, a mandsu tartomány és Korea félsziget. Ennek csucsáról hajón Japánba az őrnagy, lovával együtt. Az ut, a melyet meg akar tenni egyenes vonalban 1800 földrajzi mértföld, a föld területének egy harmad része, az elkerülhetetlen kerülök azonban egy pár száz mértfölddel meghosszabbítják az utat.

* **Az angol prezuntív trónörökös.** Csak nem rég temették el bátyját, a walesi herceg legidősb fiát, most a népszerű fiatal hercegnek vesszük beteg hírét. A „Vanity Fair” szerint György herceg egészségi állapota már jó ideje ki nem elégítő. Anyjával a walesi hercegnével, testvéreivel Viktória és Maud hercegnével, St.-Rafaelbe megy, hogy egészségét ott helyreállítsa. A „The World” szerint Clarence herceg halála miatt György kilépet a tengerészetből s nem sokára eljegyezi Margit hercegnőt, Vilmos német császár özvegyét. Más körökben ismét azt hangoztatják, hogy György herceg elveszi bátyja menyasszonyát Teck hercegnőt. Ezek a hírek nagy egészségéről beszélnek s a „V. F.” híreivel ellenkeznek. — Nem hihető ugyanis, hogy a herceg beteg léte mátkaságra gondolna.

A z a l o g.

Akinek az isten észet adott, az nem fél még a téltől se. Sok fából faragó embertől havazhat, fagyhat — gondoskodik arról, hogy meg ne fázzék. Ha véletlenül nincs subája, hát kerit magának.

Ilyen furfangos ficzkó lehetett az is, aki a Turi Mihály lilíomos, tulipántos szűrét elemelte.

Az eleje ott van, hogy Turi az új subával, meg az asszonnyal jött be a harmadik

faluból — egy pár csirkével. Azt akarták eladni.

A város kapujánál aztán a kocsi elé ágaskodik a sorompós, hogy szurják le a királynak a három garast.

Tudvalevőleg minden városba hozott aprójszágtól fizetni kell a királynak, Abból veszi aztán a saját asztalára az elemőzsiát.

Igen ám, de nem volt három garassa Turi Mihálynak.

— Akkor ide zálogba a subával! szólt a sorompós.

Int arra Turi a saroglyában gunyasztó asszonynak:

— Maradj te zálogba asszony Majd érte jövök.

Az asszony azonban alkalmasint nem hitt ennek a biztatásnak, hogy majd érte jönnek és vonakodott helyettesíteni a subát.

A szép tulipános suba hát ott maradt és ott is vészett. Mikor Turi érte jött a három garassal és kiakarta váltani: azt mondta a sorompós, hogy épen most ment el az az ember, akit Turi a subáért küldött. Kiváltotta el is czipelte, — csak úgy rengett hullámozott alá a válláról mint a szőke sörény.

Thüh! az bizonyosan valami csalafinta vérlehetett, aki kileste, megsubátlanította Turi Mihályt.

De a gazda nem akarta ezt hinni. A bíró elé vitte a dolgot, ott azonban a sorompós beigazolta ártatlanságát. A subavesztes gazdát alutasították.

Most intett ám Turi az asszonynak, de már ostornyááll:

— Mondtam ugy-e, hogy téged hagylak itt zálogba! T e g e d b i z o n y o s a n n e m v á l t o t t v o l n a k i s e n k i !
N.d.

Közgazdaság.

A debreczeni szőlőbirtokosokat, akiknek az Érmelléken fillokszera-pusztította szőlőterületeik vannak, bizonyára érdekelni fogja a következő tudósítás:

Az érdecszegi szőlőtelep, melynek területét gr. Zichy Ferenc ottani nagybirtokos adományozta a megyének 15 évre, tavaaszal be lesz már telepítve s gazdaközönségünk rendelkezésére áll, hogy itt szerezzék be szükségletét az elpusztult szőlők újjá teremtésére. Balassa István, a telep igazgatójának kezében jó helyre van letéve a nagyfontosságú ügy. Szakértelem a buzgalommal egyesül benne, s ha a szőlőinket meglátogató csapán elen mindenki oly tőle kitelhető iparkodással fáradoznék: más lenne az eredmény.

Az igazgató vezetése a múlt évben fásoltás tanfolyam volt, melyen több tanítói vett részt. Azok közt szorgalmakkal Bellovics Antal bihari, Pozsgai Károly székelyhídi, Debreczeni Ferecz koolyji, Hooz Szilveszter szentjóni, Halas Sámuel vajdai tanítók tüntött ki. A fásoltási tanfolyamon kívül volt zöldajtósi is szintén igen jó eredményel.

A telep dolga tehát örvedetesen áll, — Hanem sajnós állapotok is jelenthetők az Érmellékre nézve.

Mint Balassa a megyében tett körutjában tapasztalta, egész Bihart ellepte a peronospora viticola, a gyorsan szaporodó penészgomba. Megfoghatatlan a passivitás, melylyel a gazdák a baj terjedését veszik. A gazdák azt hiszik, a kőd, ragya az oka, hogy a levelek leperegnek. Pedig olesó volna szénké negezéssel való védekezés: mégis csak az ineligensebb elem megy bele, akiknek szőlői zöld pázsit gyanánt virulnak a sárga pusztulás közepette.

A peronospora nemcsak a hegyeken, de a homokon is terjed; tehát az immunis terület se ment ellene. — Így még nagyobb bajjal fenyeget, mint a fillokszera igaz hogy könnyebb ellene védekezni — de mikor ezt a könnyű védekezést se gyakorolják?

CSARNOK.

Megölt lélek.

— Elbeszélés. —

Vértesi Gyulától.

(Folytatás)

7.

V.

A harmadik üvegre ragasztja már fel a „Vörös rák“ pinczére a „visontai“ vignettát, s viszi be nagy sietve a külön szobába.

Odakint aztán a kocsmárosné vallatóra fogja a fiut, hogy be vannak e már csipve a fiatal urak odabent, hogy számadáskor tudhassa hogy egy üveg helyett hányat számíthat fel.

De fájdalom, a pinczér előadásai szerint még teljesen józanok.

Malmosi aljegyző ur tenyerébe hajtott fő; vel ül az asztal mellett, szomorúan, csendesen, — dr. Kovács ur meg, úgy látszik-hogy vigasz talgatja.

— Talán sokáig nem nevezik ki albirónak — jegyzi meg Szálka — aki előtt a bánat egyedüli oka az, ha az embert nem nevezik ki valaminek.

De erre a tapasztalatra csak azóta jutott mióta Veresberki ur, non de eadem, azt ígérgeti neki, hogy mihelyest első könyvelővé léptetik elő, elveszi Szálkát.

Valószínű ugyan, hogy akkor nem veszi el és Szállikának be kell majd látni, hogy van más bánat is az elő nem léptetésen kívül — de hát addig szegényke csak reméljen, s szőjje álmai közzé a Veresberki ur nagy, széles vinygórgó arcát, hegyesre kipödrött bajuszát, mely alá a derék ur gyakran rejti gunyos mosolyát ha a „Rák“-ban, szép remények fejében adott s adandó potya-vacsorák jutnak az eszébe.

— Csak eszén legydn az ember s ne hagyja magát hálóba kaparítani — biztatgatj magát sokszor a nagyreményű ifju.

Es ugyancsak ezt mondja ebben a percben dr. Kovács Gábor ur is Malmosi Zoltánnak aki fejté kézére támasztva, — csendesen ül az ugnővezett külön szoba, piros pecsétekkel és zsírfoltokkal teli ugynevezett fehér asztala mellett.

A gyertya lángja meg-megreszket, mikor egy-egy hatalmas füst hullám szeli keresztül — mint az ifju lelke. mikor eszébe jut egy boldog perc emléke.

Olyan semmi az egész. Tánczolt egy lányval egy túrt — aztán azt sokáig, nagyon sokáig nem tudta elfeledni, pedig alig beszélt vele pár szót — és most az a leány férjhez megy.

Beszél a józan eszéhez, hogy hát tulajdon képen mi köze van neki az egész dologhoz. Hiszen az a leány idegen reá nézve. Azt sem tudja az, hogy látta-e őt valaha vagy soha! Hát mit akar?

Meg aztán csak nem vol az szerelem, a mit ő érzett? Hiszen ha megszeret az ember valakit, azzal beszélni óhajjt, azt felkeresi, nem kerüli úgy, mint ő Walter Irmát.

Nem, nem volt az szerelem — az isten tudja mi volt, hogy mindég maga előtt látta azóta az éj óta, azt a karcsu, lenge alakot, kék mousselin ruhájában, fehér kaméliával a hájában...

Még jobban lehajtja lángoló arcát s megsimítja nagy széles homlokát, mintha a gondolatokat akarná elkergetni magától.

Hiszen ha szerettem is, most már ugyls minden késő! S magam vagyok az oka, hogy késő. Az én gyávaságom, haszontalanságom.

Nem, mégsem az. A nyomoruságom volt az oka.

S olyan jól esik a tépelődő léleknek, mikor tépelődéseit a jó barát előtt szavakba öntheti.

— Igazad van Gábor. Eszemen voltam. Tudod, hogy ebből a hitvány fizetésemből az édes anyámnak is kell haza küldözöm, tele vagyok adóssággal, még joggyakornok koromban csináltam — azt is törleszteni kell, magam is alig tudok megélni, hát, hogy mertem volna én el-

járni ahhoz a kedves gyermekhez, a ki, ha esetleg megszeretett volna — hiszen az ilyen gyermekleány szíve felgyul az első érintésre — a legnagyobb nyomoruság várt volna mind a ketőnkre — s megölte volna a boldogságunkat a szegénység!

Eh, különben ostoba dolog az egész! Hiszen kérdés, hogy szeretett volna-e engem! S mit busulok én annak az elvesztésén, ami nem is volt az enyém! Ne is beszéljünk róla. Dalolj valamit Gábor!

De Gábrisnak nincs annyi esze, hogy valami vig nótába kezdene, de elkezdli hogy:

„Visszahoztam a jegykendőt
Tálatál már más szeretőt,
A gyűrűt is visszaadom
Magamnak csak bumat hagyom...“

A mélabus dallam hangjai beszállnak Zoltán szívébe, s egyszerre csak érzi, hogy elfutja a szemét a köny.

Restelkedve törli meg a azemét — erőltetett mosolylyal mondja:

— Ácsi te! Vigabbat huzz, nem azért kapod a bankót, hogy rikass!

De csak sehogyse ment az a vigabb nótase, s olyan szomorúan ült ott az asztal mellett a két fiatal ember, mintha a síralombházban lettek volna.

Alig szóltak egymáshoz egy-két szót. Kovács Gábor megevett egy jó adag foghagymás rostélyost, s azután rágyujtva ötös kubájára, végig nyult a kanapén s örült, hogy Zoltán nem háborgatta, legalább nyugodtan emészthetett — csak akkor emelkedett fel fekhelyéből, mikor a pohár után nyult.

Kezdett mindent nagyon kedélyes színben látni s ez idő szerint még a fizetésével is meg volt elégedve — s a mint elképzelte, hogy majd tiz-tizenöt év múlva milyen kedélyes dolog lesz egy kis gömbölyű albiróné főztét euui — nagy jó kedvében meg nem állhatta, hogy a bejövő Szálkát át ne karolja.

Még azt a csunya öreg zsidóleányt is elég csinosnak találta.

— Hogy van lelkem? — s nagyot csipett a leány szeplős arcán.

Szálka jobban szeretné ugyan ha a kövér doktor ur helyett Zoltán ölelgetné, — de hát ez nem nagy hajlandóságot mutat rá. Arra is alig felel, mikor Szálka kérdezi, hogy nem parancsol e valami vacsorát.

— Nem vagyok éhes —

— Tudja, szerelmes, oszt, a szerelmes emberek sohasem éhesek — súgja oda Gábor a kimenő leánynak.

— Dehogyan nem éhesek, látná csak Veresberkit; mennyit eszik — pedig hát szerelmes — teszi utána a piruló szűz.

Gábor ur hatalmas füstfelhőt bocsát azután kedélyesen megveregeti a Zoltán vállát:

— Te pajtás, azt mondom én neked, hogy egy jó foghagymás rostélyost kevés leányért adnék oda cserébe. Hidd el, hogy az asszonynevelés csak bajt okoz az embernek. Tudom jól magamról, nem szoktam ugyan dicsekedni a viszonyaimmal, de mondhatom hogy ráuntam nagyon.

(Folyt. köv.)

Füzletre

és

iparvállalatra

alkalmatos telek (a régi gőzfavágó) a pályaudvar átellenében és a közraktár tőszomszédságában, 4 szobából és konyhából álló lakházzal,

örök áron eladó

vagy bérbe adó

és május elsején átvehető.

Értekezhetni a tulajdonossal Széchenyi-utca 1771. sz. a.

Szives tudomásul!

A közelgő farsangra nagy választékban érkeztek raktárba

báli szövetek, színes selymek

francia VOILE-ok,
atlas, satin és batistok

továbbá

legyezők, virágok, csipkék,

báli belépők,

meyeket igen olcsón árusítanak el.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsatér.

Bécs, 1873.
Érdemérem.

Budapest, 1885.
Nagy díszokl.

Eszék, 1889.
Díszoklevél.

N. Palánkán, 1887.
arany érem.

London, 1878.
Díszoklevél.

Csik József

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi porland-cement- és vízhatlan mészgyár

BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf-rakpart 8.

ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő-közönség kényelmére

Debreczenben Szabó Zsigmond fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan mész

folytonosan legjobb és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867.
Bronz érem.

Kecskemét, 1872.
Ezüst érem.

Ujvidék, 1875.
Arany érem.

Szeged, 1878.
Érdemérem.

Trieszt, 1883.
Arany érem.

Debreczeni és Budweiszi gyártmányu

agyagkályhák

Dolhai, Chinovizi Nadrági és Friedlandi

vaskályhák

fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny és Meidingi-kályhák

acél vagy zománcos köpenynyel.

Legnagyobb raktárkorcsolyákban.

Halifax, Merkur, Matador és Rohonczy

rendszerekben, sima palirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

Tengeri-kézi-morzsolók

különféle rendszerek szerint.

Zománcos R.-féle szabadalmazott (patent) tűzmenten betörés ellen biztosított

penzszekrények és kazeták

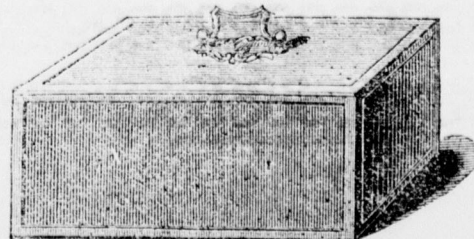
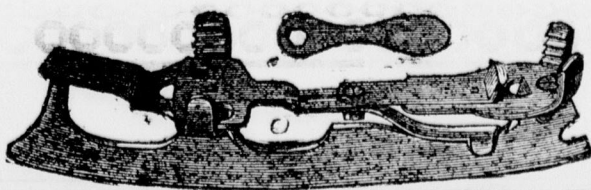
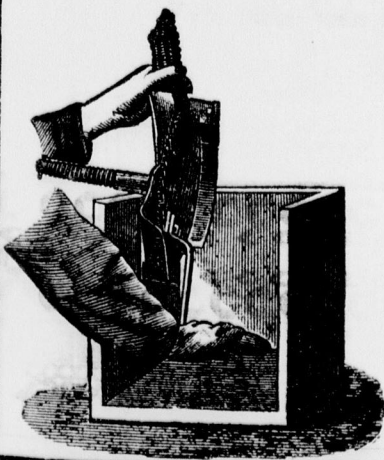
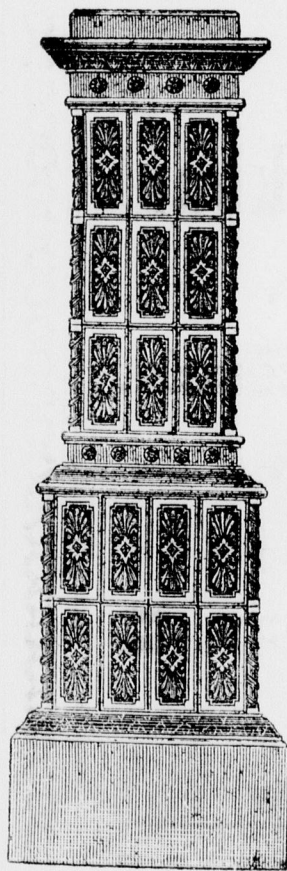
egy yedükli képviselote

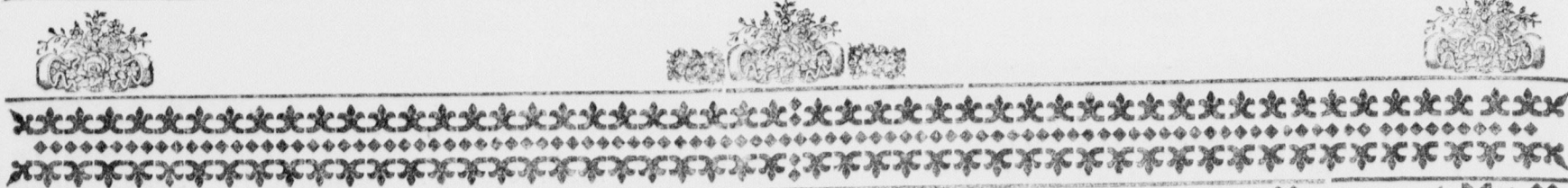
TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA,

vasáru üzletében DEBRECZEN,

A VÁROSHÁZA SARKAN.

KÖNYVNYOMDA.

KÖNYVKÖTÉSZEZET.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt
 s 3 gyorsajtóval berendezett

➔ **LEGNAGYOBB** ➔

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

Ajánlkozik mindennemű

nyomdai munka gyors és díszes kiállításra.

➔ Községi és gyámi rovatos iverk, ➔

hivatalos nyomtatványok minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések,

LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK.

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

➔ a legjutányosabb árakon ➔

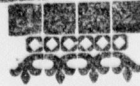
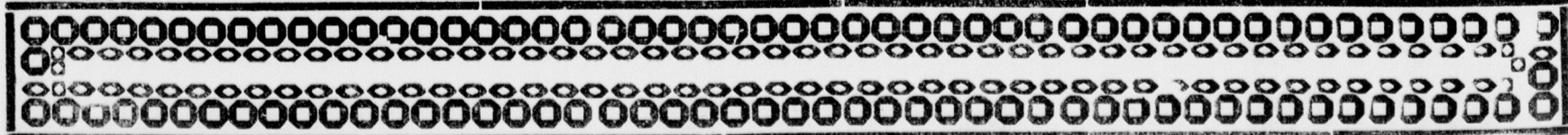
állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKBEN

mindenféle díszes és egyszerű munkák

gyorsan és jutányos áron elkészíttetnek.

D

Előfizetés

Me

Kön
csinálha
Am
tudó em
A parla
s ezentu
változás.

A
bitatlanu
mivel p
akik a l
telenek,
illethefi

Az
főnyi töl
nést sze
tes, de
vezetend

Első
világos t
elrendelt
megekke
eté semm
mozgalma
szélsőség

Ide
amaz ósh
nevezni.

A „Deb

EGÉSZ

Oros

Fagy
előtt van s
reknél, ren
kiknek nem
kuczkóban
zik, nem
kuczkóm, l

Valóh
a pusza p
nyesen vi
a gáziángol
jelen a por
morabb abl
a hatalm-s
a Néva jég
barangok.
busan szől
kopogásáva
lűkteté-ével

Be ke
En egy ma
Talán azt
zom. Emlék
dósa „A m